

Διαγώνισμα στην έκθεση

Όν\μο :

**Γ΄ Λυκείου
Γεν. Παιδείας
23\11\2014****Κείμενο :** Η αλόγιστη δαπάνη δεν φέρνει την ευτυχία

Στις ημέρες μας , λόγω της οικονομικής κρίσης , πολλοί καταναλωτές επαναξιολογούν τον τρόπο ζωής τους. « Σήμερα περνάμε από την αχαλίνωτη κατανάλωση σε μια πολύ προσεκτική μορφή της», εξηγεί ο Μάρσαλ Κοέν , αναλυτής της NPD Group. Η αγορά εργασίας και κατοικίας εμφανίζει κάμψη και οι καταναλωτές αποταμιεύουν περισσότερο - και δαπανούν λιγότερο – συγκριτικά με τις περασμένες δεκαετίες . Οι ειδικοί εκτιμούν ότι η τάση αυτή δεν είναι προσωρινή , αλλά θα έχει διάρκεια.

Σύμφωνα με έκθεση της Αμερικανικής κυβέρνησης , τον Ιούνιο οι καταναλωτές στις ΗΠΑ αποταμίευσαν το 6,4% του εισοδήματός τους. Πριν από την αρχή της οικονομικής κρίσης , το ποσοστό αυτό δεν ξεπερνούσε το 1% - 2% . Άλλωστε όλα υποδεικνύουν ότι η ανάκαμψη για την αμερικανική οικονομία θα αργήσει.

Ένα καλό από την οικονομική δυσπραγία είναι ότι οι πρακτικές που υιοθέτησαν οι καταναλωτές ενδεχομένως να τους οδηγήσουν στην «κατάκτηση της ευτυχίας». Νέες έρευνες , για παράδειγμα , καταδεικνύουν ότι είμαστε πιο ευτυχείς , δαπανώντας χρήματα για την απόκτηση εμπειριών αντί υλικών αγαθών , ενώ νιώθουμε μεγαλύτερη χαρά περιμένοντας επί μεγάλο χρονικό διάστημα να αποκτήσουμε κάτι που επιθυμούμε . Όλοι , τέλος, αναγνωρίζουν ότι κερδίζουμε ψυχικά όταν παύουμε να ανταγωνιζόμαστε τους διπλανούς μας με γνώμονα τα υλικά αγαθά που κατέχει ο καθένας.

Η σημερινή «τσιγκουνιά» πιθανότατα είναι αντανάκλαστική αντίδραση σε μια εποχή που διαπνέεται από αβεβαιότητα . Πολλοί αναλυτές , πάντως, ισχυρίζονται ότι ίσως να είναι μια μόνιμη επιλογή ζωής που βασίζεται στην καλή γνώση όλων όσων χρειαζόμαστε για να μπορούμε να πούμε «ναι, νιώθω ευτυχισμένος».

Κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί ότι τα παραπάνω χρήματα διευκολύνουν τη ζωή μας. Πολλές μελέτες καταδεικνύουν ότι τα χρήματα τροφοδοτούν με ευτυχία επειδή καλύπτουν τις βασικές μας ανάγκες. Όμως

τα τελευταία χρόνια οι ειδικοί στρέφονται στη «συναισθηματική απόδοση των χρημάτων». Με ποιο τρόπο , δηλαδή, αντλεί κανείς περισσότερη ευτυχία από κάθε ευρώ που δαπανά.

Οι επιστήμονες διαπίστωσαν ότι ο «τύπος» των αγορών που κάνουμε , το μέγεθος και η συχνότητά τους , αλλά ακόμα και η χρονική στιγμή που επιλέγουμε να ψωνίσουμε , επηρεάζει μακροπρόθεσμα την ψυχική μας ευδαιμονία. Η δαπάνη για την απόκτηση εμπειριών (π.χ. για ένα ταξίδι , για μαθήματα γαλλικών , για τα εισιτήρια μιας συναυλίας) δημιουργεί μεγαλύτερη ικανοποίηση από αυτή που φέρνει η αγορά ενός ζεύγους παπουτσιών.

Ένας λόγος που πολλοί επιλέγουν να πληρώσουν περισσότερο για την απόκτηση εμπειριών παρά υλικών αγαθών , είναι ότι μπορούμε μετά να τις επαναφέρουμε στη μνήμη. Όπως λέει η Σόνια Λιουμπομίρσκι, καθηγήτρια Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Καλιφόρνιας , «τα ταξίδια δεν είναι πάντα τέλεια . Αλλά γίνονται τέλεια όταν τα επαναφέρουμε στη μνήμη».

Ένας άλλος τρόπος να αυξήσουμε την ευτυχία που παίρνουμε από ένα προϊόν είναι να εργαστούμε σκληρά για να το αποκτήσουμε και να περιμένουμε πολύ μέχρι να το κάνουμε δικό μας . Σε αυτόν το νέο τρόπο και την αλλαγή της νοοτροπίας πρέπει να προσαρμοστούν και οι έμποροι και να κάνουν τη διαδικασία αγοράς των προϊόντων τους «αξιομνημόνευτη» και ελκυστική στους σημερινούς καταναλωτές , που προσέχουν πολύ τότε και για ποιο λόγο θα ανοίξουν το πορτοφόλι τους.

(κείμενο της αγγλικής εφημ. *Independet* , αναδημοσιευμένο στην Καθημερινή της Κυριακής 14\ 10\ 2010)

Παρατηρήσεις :

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου σε 100- 120 λέξεις .

Μονάδες 25

B.1. « Τελικά το μοναδικό κοινό χαρακτηριστικό όλων όσοι είναι ευτυχισμένοι είναι οι δυνατοί δεσμοί που έχουν με τους γύρω τους»

Να αναπτύξετε το νόημα της παραπάνω φράσης σε μια παράγραφο 80- 100 λέξεων.

Μονάδες 10

B2. Να βρείτε τον τρόπο και τα μέσα πειθούς στην τρίτη και πέμπτη παράγραφο.

Μονάδες 5

B3. Να γράψετε από ένα συνώνυμο για τις παρακάτω λέξεις:
αχαλίνωτη, δαπανούν, δυσπραγία, γνώμονα, ευδαιμονία.

Μονάδες 5

B4. Να γράψετε από ένα αντώνυμο για τις παρακάτω λέξεις:
προσωρινή, τσιγκουνιά, μακροπρόθεσμα, αλλαγή, υλικών.

Μονάδες 5

B5. Να δικαιολογήσετε τα σημεία στίξης στις παρακάτω περιπτώσεις:

1^η παράγραφο «Σήμερα περνάμε από την αχαλίνωτη
κατανάλωση σε μια πολύ προσεκτική
μορφή της»
-και δαπανούν λιγότερο-

8^η παράγραφος «αξιομνημόνευτη»

Μονάδες 3

B6. Να εντοπίσετε το είδος της σύνταξης των παρακάτω προτάσεων και να μετατρέψετε την ενεργητική σε παθητική ή αντίστροφα:

α. Στις μέρες μας, λόγω της οικονομικής κρίσης, πολλοί καταναλωτές επαναξιολογούν τον τρόπο ζωής τους.

β. Πολλές μελέτες καταδεικνύουν ότι τα χρήματα τροφοδοτούν με ευτυχία επειδή καλύπτουν τις βασικές μας ανάγκες.

Μονάδες 5

B 7. Να γράψετε τρία γνωρίσματα \ στοιχεία που μας επιτρέπουν να κατατάξουμε το παραπάνω κείμενο στο είδος του άρθρου.

Μονάδες 2

Γ. Σε άρθρο που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του δήμου σας να αναπτύξετε τους παράγοντες που ωθούν πολλούς ανθρώπους στην υπερκατανάλωση. Επίσης, να προτείνετε τρόπους για να αμβλυνθεί το συγκεκριμένο φαινόμενο.

Μονάδες 40

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Ενδεικτικές Απαντήσεις :

A. Περίληψη

Το κείμενο πραγματεύεται την αλλαγή που επέφερε η οικονομική κρίση στις καταναλωτικές συνήθειες των σύγχρονων ανθρώπων . Εξαιτίας της οικονομικής κρίσης οι καταναλωτές αποφεύγουν την αλόγιστη σπατάλη και περιορίζονται στη δαπάνη χρημάτων για την απόκτηση εμπειριών , επιλογή που συμβάλλει στην συναισθηματική τους πληρότητα. Καθώς η εποχή μας χαρακτηρίζεται από ανασφάλεια , η συνειδητοποίηση των πραγματικών αναγκών είναι απαραίτητη για την κατάκτηση της προσωπικής ευτυχίας. Οι ειδικοί επικεντρώνονται στον τρόπο με τον οποίο ο καταναλωτής αντλεί ευχαρίστηση ξοδεύοντας χρήματα και υποστηρίζουν ότι οι καταναλωτικές συνήθειες των πολιτών επηρεάζουν έμμεσα την ψυχική τους ισορροπία και ενισχύουν την κοινωνική συνοχή. Τέλος , επιβάλλεται και ο εμπορικός κόσμος να αναπροσαρμόσει τους κανόνες αγοράς των προϊόντων.

B.1. Στη σημερινή εποχή η οικονομική αλλά και ηθική κρίση είναι μια ευκαιρία για τους ανθρώπους να ιεραρχήσουν τις προσωπικές τους ανάγκες και να επαναπροσδιορίσουν τις σχέσεις με τον οικογενειακό και προσωπικό τους περίγυρο. Οι υγιείς , ουσιαστικές και ποιοτικές σχέσεις με τους συνανθρώπους , οι σχέσεις που βασίζονται στην ειλικρίνεια και στον σεβασμό , στην αλληλεγγύη , στην αμοιβαιότητα και στη συλλογικότητα, συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στη συναισθηματική σταθερότητα και στην προσωπική ευτυχία. Αναπτύσσοντας τέτοιες σχέσεις οι άνθρωποι σε μια περίοδο βαθιάς οικονομικής κρίσης μπορούν να αντισταθμίσουν τις σοβαρές επιπτώσεις στον υλικό τομέα της ζωής τους. Η οικογένεια και οι φίλοι είναι οι «πηγές» από τις οποίες είναι δυνατόν να αντληθούν όχι μόνο αξίες που θα βοηθήσουν θετικά στη συγκρότηση της προσωπικότητας αλλά και αγάπη , συμπαράσταση και συναισθηματική φροντίδα.

B2. Στην τρίτη παράγραφο χρησιμοποιείται επίκληση στη λογική με τη χρήση τεκμηρίων: α) αποτελέσματα ερευνών (« νέες έρευνες , για παράδειγμα, καταδεικνύουν ...επιθυμούμε») , β) γενικά αποδεκτές αλήθειες («Όλοι, τέλος , αναγνωρίζουν ότι κερδίζουμε ψυχικά ...που κατέχει ο καθένας»).

Στην πέμπτη παράγραφο χρησιμοποιείται επίκληση στη λογική με τη χρήση τεκμηρίων : α) αποτελέσματα ερευνών («Πολλές μελέτες καταδεικνύουν ότι ...βασικές μας ανάγκες»),

β) συμπεράσματα ειδικών , αυθεντίες («Όμως τα τελευταία χρόνια οι ειδικοί στρέφονται περισσότερο ...των χρημάτων ...που δαπανά»).

B3. αχαλίνωτη = ασυγκράτητη, ατίθαση

δαπανούν = ξοδεύουν

δυσπραγία = δυστυχία , κακοτυχία

γνώμονα = κανόνας , αρχή

ευδαιμονία = ευτυχία

B4. μόνιμη , σπατάλη , βραχυπρόθεσμα , σταθερότητα, πνευματικών.

B5. «Σήμερα περνάμε από την αχαλίνωτη κατανάλωση σε μια πολύ προσεκτική μορφή της» : επανάληψη αυτούσιων των λόγων του Μάρσαλ Κοέν.

-Και δαπανούν λιγότερο- : η φράση επεξηγεί ή συμπληρώνει τα γραφόμενα και αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για την κατανόηση του λόγου.

«αξιομνημόνευτη» : μεταφορική χρήση της λέξης.

B6. Και στις δύο περιπτώσεις υπάρχει ενεργητική σύνταξη. Παθητική σύνταξη γίνεται ως εξής :

α) Στις μέρες μας , λόγω της οικονομικής κρίσης, από πολλούς καταναλωτές επαναξιολογείται ο τρόπος ζωής τους .

β) Από πολλές μελέτες καταδεικνύεται ότι τα χρήματα τροφοδοτούν με ευτυχία επειδή καλύπτονται οι βασικές μας ανάγκες.

B7. Γνωρίσματα άρθρου:

- Τίτλος
- δημοσιεύτηκε σε εφημερίδα
- έχει επικαιρικό χαρακτήρα («στις μέρες μας , λόγω της οικονομικής κρίσης ...»)
- Η λειτουργία της γλώσσας είναι κυρίως αναφορική.
- Το ύφος είναι σοβαρό , τυπικό , αντικειμενικό .
- Ο τρόπος πειθούς είναι η λογική.

Γ. Τίτλος : Ωρα για αναπροσαρμογή προτεραιοτήτων !

Πρόλογος (με επικαιρικό χαρακτήρα)

Αναφορά στην οικονομική κρίση που πλήττει την ελληνική κοινωνία . Οι οικονομικές δυσκολίες που αυτήν την περίοδο δοκιμάζουν τους Έλληνες σε κάποιον βαθμό οφείλονται (και) στην καταναλωτική συμπεριφορά που αυτοί είχαν αναπτύξει σε υπερβολικό βαθμό στο πρόσφατο παρελθόν.

Κύριο μέρος:

α) Παράγοντες που ωθούν τους σύγχρονους ανθρώπους στην υπερκατανάλωση :

- Η πρόοδος της επιστήμης και η ανάπτυξη της τεχνολογίας οδηγούν στην παραγωγή αγαθών , προϊόντων και υπηρεσιών , τα οποία διατίθενται στις παγκόσμιες αγορές και επιζητούν καταναλωτικό κοινό πρόθυμο να τα αγοράσει .
- Η υλιστική θεώρηση της ζωής : οι άνθρωποι δείχνουν να ενδιαφέρονται περισσότερο για την επίτευξη του υλικού ευδαιμονισμού και λιγότερο για την ηθική και πνευματική αρτίωση.
- Η παντοδυναμία της διαφήμισης. Η εντυπωσιακή ανάπτυξη των Μ.Μ.Ε. είχε ως αποτέλεσμα την υπερπροβολή διαφημιστικών μηνυμάτων , τα οποία προβάλλουν με ελκυστικό τρόπο τα παραγόμενα υλικά αγαθά .
- Η μόδα που συνεχώς αλλάζει και δημιουργεί την ανάγκη συνεχούς προσαρμογής στα προτεινόμενα από αυτήν πρότυπα αλλά και η μαζική μίμηση αισθητικών προτύπων.

β) Τρόποι αντιμετώπισης της υπερκαταναλωτικής συμπεριφοράς:

- Ορθολογική αντιμετώπιση των αναγκών με ιεράρχηση και διάκριση των πραγματικών από τις πλασματικές.
- Επαναξιολόγηση αναγκών και αξιών .
- Επίδειξη υπεύθυνης στάσης από τις διαφημιστικές εταιρείες . Σεβασμός στην αξιοπρέπεια των καταναλωτών , ακόμα και στο εισόδημά του και την αγοραστική του δύναμη.
- Αξιόπιστη ενημέρωση για τα υλικά αγαθά και τις υπηρεσίες. Τήρηση του κώδικα δεοντολογίας της διαφήμισης.

- Ενεργοποίηση των καταναλωτικών οργανώσεων και των αρμόδιων υπηρεσιών της Πολιτείας.
- Ενίσχυση των ανθρωπιστικών προσανατολισμών της παιδείας.
- Διαμόρφωση συνειδητοποιημένων καταναλωτών από την οικογένεια και το σχολείο.
- Υπευθυνότητα του ατόμου .

Επίλογος

Το κόστος αυτής της υπερκαταναλωτικής νοοτροπίας είναι ιδιαίτερα βαρύ , τόσο για τον ίδιο τον άνθρωπο και την κοινωνική συνοχή όσο και για την ισορροπία του οικοσυστήματος. Η αποτροπή των κινδύνων προϋποθέτει την υιοθέτηση ενός νέου μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και ενός νέου τρόπου ζωής που θα προτάσσει τα πνευματικά αγαθά και θα συνδέει την ευτυχία του ανθρώπου με την ικανοποίηση των πραγματικών και όχι των πλασματικών αναγκών του .